

Un poble escampat pel món

El balanç del procés de transició cap a la democràcia que viu l'Iraq ha estat positiu per als kurds iraquians en molts aspectes, sobretot en l'econòmic, gràcies a la relativa seguretat de la regió, que ha convertit ciutats com Arbela i Al-Sulaymaniya en focus d'atracció de les inversions estrangeres. Amb tot, la transició kurda amaga una faceta fosca que els dos grans partits kurds han sabut mantenir fora del focus informatiu. Si es fa un cop d'ull a l'estat actual del Kurdistan iraquia es pot comprovar que viu un dels millors moments de la història recent: Les noves autoritats protegeixen la població civil, que durant decennis ha estat literalment massacrada per l'exèrcit; l'estat ha reconegut per primera vegada l'oficialitat de la llengua kurda; els líders kurds ara tenen veu i vot a Bagdad; i les tres províncies del nord són escenari d'un espectacular boom econòmic que ha atret inversions, ha rebaixat la xifra de desocupació i dibuixa un futur esperançador per a la regió.

Ningú no pot posar en dubte, doncs, que aquest panorama és ideal en comparació amb la situació prèvia a la invasió nord-americana de 2003. Tanmateix, al Kurdistan no tot són flors i violes. La liberalització i la reactivació de l'economia no han estat acompanyats de més llibertat per al poble. De fet, els dos grans partits que es reparteixen el poder —el Partit Democràtic del Kurdistan i la Unió Patriòtica del Kurdistan— són els responsables dels alts nivells de corrupció, duen a terme polítiques repressives pròpies del règim baasista i s'han dedicat a amenaçar els qui han gosat replicar la seva autoritat. Una de les principals víctimes de l'autoritarisme del PDK i la UPK és la llibertat d'expressió, i tot sovint periodistes i polítics opositors reben amenaces o són empresonats, amb el silenci còmplice de la comunitat internacional.

Paral·lelament, en un intent de reforçar i estendre el seu poder, els peixmergues s'han dedicat a amenaçar sistemàticament les minories per forçar-les a abandonar la regió en favor de famílies

El Kurdistan és repartit en diversos estats, principalment Turquia, l'Iraq, l'Iran i Síria, tot i hi ha kurds escampats per molts llocs d'Àsia. Malgrat l'amenaça d'invasió turca que ara plana sobre els kurds iraquians, val a dir que aquests han estat els grans beneficiats del procés de transició a l'Iraq.

kurdes. Segons el testimoniatge d'un intel·lectual iazidita que vol mantenir l'anonimat, "les pressions són constants i arriben al punt que la policia kurda es nega a fer-nos qualsevol mena de document d'identitat, i he hagut de recórrer 1.000 quilòmetres per renovar-me el passaport a Damasc".

Contra la independència. Malgrat això, els grans mitjans de comunicació internacional, que són els únics que tenen el poder de crear opinió, s'obstinen a retratar el Kurdistan iraquia com un oasi de democràcia que hauria de ser un exemple per als seus veïns àrabs. També s'acostuma a dir que el país és liderat per dos partits que treballen per assolir la independència. Però aquesta anàlisi és simplement un tòpic que ignora que els líders d'aquests dos partits s'han destacat en l'activisme per desprestigiar el moviment secessionista.

Els independentistes asseguren que la UPK i el PDK esgrimeixen insistentment els fantasmes de l'amenaça islamista xiïta i la possible intervenció militar turca i siriana com a argument contra la independència, "perquè volen espantar el poble". Kamal Mirawdelli, fundador del Comitè Internacional del Moviment pel Referèndum al Kurdistan, assegura que els polítics "fan discursos nacionalistes al nord només per obtenir prou vots per governar a Bagdad, que és on estan còmodes".

Aquest mes s'ha pogut veure la darrera mostra de fins a quin punt els dos grans partits kurds anteposen la defensa de l'estabilitat dels estats iraquia, iranià i turc als interessos del seu poble: L'exèrcit de l'Iran bombardeja des de l'abril suposades bases rebels kurdes a la província d'Al-Sulaymaniya, però el president iraquia, Jalal Talabani (líder de la UPK), i el president de l'autonomia kurda, Massud Barzani (líder del PDK), en comptes

Els kurds al món

Un grup de kurds iraquians es manifesten a Kirkuk el 2004 per reclamar que la ciutat formi part de la regió autònoma del Kurdistan iraquí.

de criticar aquesta flagrant violació de la sobirania de l'Iraq que ha forçat dotzenes de famílies a desplaçar-se, han responsabilitzat l'oposició kurda iranianiana de la violència. Curiosament, els fets tampoc no han merescut cap crítica contundent de Washington ni de Bagdad. El silenci de les dues capitals en aquest afer respon a l'interès comú per mantenir les reivindicacions nacionals kurdes dins uns marges que no impliquin el trencament de cap estat ni la redefinició de cap frontera, i no és la primera vegada que els dos grans partits kurds i Washington, Teheran i Damasc, que en principi són enemics declarats, es posen al mateix bàndol per aturar la rebel·lia del poble kurd.

Rebel·lió a Síria. El març de 2004 agents del servei d'intel·ligència dels Estats Units van anar a Síria per entrevistar-se en secret amb les autoritats d'aquest país i els responsables kurds de la província del Camixli. L'objectiu de la missió era fer de mitjancers entre el règim i els rebels per posar fi a una revolta popular kurda contra la dictadura que, durant unes hores, va posar en perill l'estabilitat de Sí-

ria i que amenaçava de derivar en un aixecament kurd a tota la regió. Per a Damasc, la tornada a la calma va confirmar que a Síria "no existeix cap qüestió kurda".

És molt probable que l'interès dels estats occidentals a defensar les actuals fronteres també sigui al darrere de certes actituds dels creadors d'opinió que, per exemple, ens mantenen al dia sobre si la policia de l'Iran ha detingut més o menys dones per haver-se negat a vestir robes amples, en estricte compliment de la llei d'aquest país, però que en canvi ignoren completament la campanya de repressió, amenaces, assassinats, empresonaments arbitraris i censura que el règim iranià exerceix sobre les comunitats nacionals. Un dels darrers casos de repressió antikurda coneguts ha estat la condemna a mort dels periodistes Adnan Hassanpour i Abdolvahed Botimar perquè són "enemics de Déu". El judici es va fer a porta tancada i només n'ha transcendit que entre les proves inculpatòries contra Hassanpour hi ha les entrevistes concedides a mitjans de comunicació nord-americans. Sorprenentment, cap polític estranger de primer nivell no usa aquests poderosos arguments per

justificar la necessitat del canvi de règim a l'Iran.

Un 'lobby' a la diàspora. Les comunitats kurdes al Caucas també han sofert el maltractament de les autoritats. Els kurds musulmans de Geòrgia i Armènia van ser expulsats els anys 90 cap a l'Azerbaidjan i només s'hi van poder quedar les molt humils comunitats kurdes iazidites —que practiquen la religió pròpia dels kurds abans de la islamització. En aquestes circumstàncies, la diàspora kurda a Occident ha fet un paper molt important de difusió de la realitat del Kurdistan. La distància respecte al seu país d'origen ha permès al milió llarg d'emigrants kurds d'exposar els crims comesos per les dictadures sense por de rebre represàlies. Alhora, han pogut sortir del cercle viciós creat per decennis de mal govern, i sostingut actualment pel PDK i la UPK, en què l'única manera de progressar i garantir-se un mínim de drets com a ciutadà és militar al partit de torn i jugar el joc de la submissió al líder.

*Jordi Llaonart
Kuwait*